

visko žalovaného vyvrátil případně již první soud poukazem na to, že nemůže připravit zaměstnance nebo jeho pozůstalé o zaopatřovací požitky nahodilá okolnost, že se vlastníci statku změnili. Konečně, co se týče výtky žalovaného, že byly žalobkyni přisouzeny zaopatřovací požitky dle skupiny sedmé, ani v tomto bodě nižší soudy nepochybily. Ježto dle zákona ze dne 13. července 1922, čís. 215 sb. z. a n., patří revírní lesní do skupiny osmé a podřízené lesní na menších objektech (pod 300 ha) jsou zařaděny do skupiny šesté, patřil muž žalobkyně, jsa lesní na objektu asi 600 ha, do skupiny sedmé. Dle toho náleží žalobkyni zaopatřovací požitky této skupiny. Dovolání žalovaného opodstatněno tudíž není. Naproti tomu bylo přiznání oprávnění dovolání žalobkyně, pokud uplatňujíc nesprávné právní posouzení věci, brojí proti tomu, že jí odvolací soud přiznal pouze polovici odpočivného proto, že žalovaný je vlastníkem statku jen ideální polovinou. Že k této námitce odvolací soud hleděl, ač byla vznesena až v odvolání a byla po rozumu Šu 482 c. ř. s. nepřipustnou novotou, nezakládá dovolacího důvodu dle Šu 503 čís. 3 c. ř. s., jak je v dovolání uplatňováno, ale odvolací soud z toho důvodu neprávem snížil zaopatřovací požitky žalobkyně na polovinu, protože § 12 zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 13. července 1922 čís. 215 sb. z. a n. vyslovuje solidární závazek pro nástupce osob výplatou požitku povinných bez ohledu, zdali jde o nástupce co do celku či jen do části statku. I když je žalovaný jen spoluvlastníkem statku, je povinen žalobkyni celými zaopatřovacími požitky.

Čís. 2691.

Dovolací soud může sám dle kursovních záznamů určit, jakou hodnotu v čase rozhodnutí odvolacího soudu měla pohledávka, vyjádřená v cizí měně.

Převod kupecké poukázky rubopisem k inkasu jest posuzovati jako smlouvu zmocňovací.

(Rozh. ze dne 5. června 1923, Rv I 94/23.)

Žalovaný odevzdal dne 24. července 1914 žalující spořitelně k inkasu kupeckou poukázku (směnkou — rimesu na viděnou v Nancy) na 322·57 francouzských franků, za niž mu spořitelna připsala k dobru 309 Kč 59 h. Žalující odeslala směnkou k inkasu bankovní a směnárenské společnosti M. ve Vídni, jež vyúčtovala žalobkyni 322·27 fr. Dne 18. prosince 1920 vrátila společnost M. rimesu žalující spořitelně, ježto zůstala nezaplacenou a sdělila jí vyúčtování 453·82 franků, jimiž žalující spořitelnu obtížila. Zprávu tuto zaslala spořitelna dne 23. prosince 1920 žalovanému se sdělením, že ho obtížila 453·82 franky. Žalovaný ničeho proti tomu nenamítal, aniž se ohradil proti výpisu z účtu ze dne 23. února 1921. Žalobě o zaplacení 491 franků, obmezených na 416·74 franků procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud přiznal žalobkyni pouze 6 franku v podstatě z těchto důvodů: Právní poměr, o nějž tu jde, jest posuzovati dle předpisů o smlouvě zmocňovací a žalovaný jest povinen nahraditi dle Šu 1014 obč. zák. za-

žalobkyni pouze nutné a užitečné výdaje spojené s obstaráním inkasa poukázky. Žalobkyně však nemá vůči bankovní společnosti M. jiné povinnosti, nežli zaplatiti jí 6 franků výloh a nemůže se proto ničeho více domáhati na žalovaném.

N e j v y š š í s o u d 1. odmítl dovolání žalovaného a 2. nevyhověl dovolání žalobkyně.

D ů v o d y:

Žalovaný napadá rozsudek odvolacího soudu co do částky 6 franků, k jejímuž zaplacení byl v první a druhé stolici odsouzen. Původně jednotný žalobní nárok rozštěpil se v dovolacím řízení na dva nároky, totiž na přiznaný nárok 6 franku a zamítnutý nárok 410.74 franků. Ohledně onoho jsou tu srovnalá rozhodnutí nižších soudů o nároku, který vzhledem ke kursu francouzských franků ani při podání žaloby, ani v době, kdy rozsudek v první a druhé stolici byl vynesena, nepřevyšoval 1.000 Kč, ba nedosahoval ani 100 Kč. Dovolání žalovaného jest tudíž dle druhého a třetího odstavce Šu 502 c. ř. s. nepřipustné a bylo proto odmítnuto, což se mělo státi již v nižších stolicích (§ 507 c. ř. s.). Žalobkyně v dovolací odpovědi nevytýkala nepřipustnosti dovolání žalovaného, nýbrž vyvracela je věcně; dovolací odpovědi nebylo tedy třeba k účelnému hájení práv žalobkyně (§ 41 c. ř. s., § 507 c. ř. s.) a proto nebylo lze, přisouditi žalobkyni útraty, účtované v dovolací odpovědi. Žalobkyně uplatňuje dovolací důvody Šu 503 č. 4 a 2 c. ř. s., než neprávem. Dovolací soud sdílí názor soudu odvolacího, že právní poměr mezi stranami jest posuzovati dle předpisů o zmocnění. Lze připustiti, že při eskomptu směnky, kupecké poukázky, šeku atd. může jíti o kup pohledávky (cesi), ale v tomto případě má se věc vzhledem k zjištění nižších soudů jinak. Žalovaný odevzdal žalobkyni spornou poukázku k inkasu, t. j. přikázal jí a zmocnil ji, by za něho a pro něho vybrala poukázanou sumu od poukázaného (mandát k inkasu). Na tom nemění ničeho okolnost, že převedl poukázku rubopisem na žalobkyni. Tím byla pohledávka z poukázky způsobem, obvyklým při takovémto mandátu, sice formálně k vůli legitimaci žalobkyně na ni převedena, ale ve vnitřním poměru byla žalobkyně pouhým zástupcem, zmocněncem žalovaného, jemuž zůstala zachována práva z papíru, podobně jako při procura-indosamentu na směnce (čl. 17 sm. ř.). Rovněž nevádí, že žalobkyně připsala žalovanému k dobru poukázanou sumu, neboť tím ho pouze založila penízem, jež měla teprve vybrati. Platí tu tedy předpisy §§ 1002 a násl. obč. zák. o zmocnění. Otázkou, zda byla žalobkyně dle Šu 1010 obč. zák. oprávněna, pověřiti provedením úkonu jí přikázaného někoho jiného (bankovní a směnárenskou akciovou společnost M. ve Vídni) netřeba se zabývati, poněvadž v té příčině nebylo ve sporu nic namítáno. Ale tolik jest jisto, že M. byl také zase jen zmocněncem k vybrání poukázané sumy (submandatářem). Dle Šu 1014 obč. zák. jest zmocněnec ovšem oprávněn žádati, by mu zmocnitel nahradil vše, co nutně neb užitečně vynaložil, obstarávaje úkon vznesený. Dle zjištění nižších soudů vzešly však M-ovi — submandatáři — jen hotové výlohy 6 franků; jen tyto mohl žádati od svého zmocnitele — žalujícího spořitelny — a kromě toho zrušiti dobropis 309 K 59 h z roku 1914 tím způ-

sobem, že zatížil žalobkyni stejným korunovým penízem po případě s příslušnými úroky. Více, zejména francouzské franky — kromě oněch 6 fr. — nemohl M. požadovati na žalobkyni a nebyla tato povinna dáti M-ovi. Zaplatila-li tedy více, pokud se týče dala-li se zatížití vyšší částkou frankovou, učinila tak na svůj vrub, nebyl to náklad nutný a užitečný, a nemůže žádati jeho náhrady od svého zmocnitele — žalovaného. V tom, že žalovaný ihned písemně se neohradil proti dopisu ze dne 23. prosince 1920 a proti výpisu z účtu ze dne 23. února 1921, nelze spatřovati uznání zažalovaného nároku.

Čís. 2692.

Efektivnost plnění vylučuje diferenční obchod.

(Rozh. ze dne 5. června 1923, Rv I 111/23.)

Žalovaný koupil dne 3. listopadu 1922 od žalující banky 2,000.000 Krak. v kursu ke dni 5. listopadu 1921 po Kč 1.80 za 36000 Kč a s poplatkem manipulačním (courtage) 36 Kč úhrnem 36036 Kč. Žalující banka, jelikož žalovaný nesložil tržové ceny na tyto koupené peníze, ponechala koupené peníze ve svém depositu ve prospěch žalovaného a zatížila ho na běžném účtu tržní cenou oněch peněz. Žalovaný obdržel od žalující banky dne 23. února 1922 kontokorentní výtah, dle něhož dlužné saldo žalovaného ke dni 31. prosince 1921 činilo 36695 Kč a nic proti nemu nenamítal. Žalobě banky o zaplacení 36.695 Kč o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, o d v o l a c í s o u d uvedl k námitce žalovaného, že jde o nežalovatelný nárok z diferenčního obchodu, v d ů v o d e c h: Pokud jde o námitku, že šlo o obchod diferenční, dlužno poukázati na správné zjištění soudu prvního, že rakouské koruny v obnosu 2,000.000 byly pro žalovaného a jsou uloženy v depotu žalobkyně, z čehož plyne, že šlo o koupi efektivní a nikoli o obchod diferenční.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Hlavní námitkou žalovaného proti odvolacímu rozsudku, na které založil oba dle čis. 2 a 4 § 503 c. ř. s. uplatněné důvody dovolací, je námitka diferenčního obchodu. O ten běží, byla-li smlouva o dodání zboží nebo cenných papírů učiněna (alespoň) jedním smluvníkem v úmyslu, druhému smluvníku poznatelném, že dodacího dne nemá býti dodáno (odebráno), nýbrž že má býti zaplacen (dosažen) rozdíl mezi smluvnou kupní cenou a kursem dodacího dne. V tom spočívá, byť i ne podle obsahu, tož přece účelu obchodu herní obchod v širším smyslu slova. Dle §u 266 c. ř. s. musí, kdo některé skutečnosti tvrdí, ale odpůrce jich nedozná, skutečnosti ony dokázat. Bylo na žalovaném, když tvrdil, že sporný obchod je zakázaným obchodem diferenčním, aby toho dokázal, a před tím arci, aby uvedl skutečnosti, se kterých by se dalo odvozovati, že jde o diferenční obchod. Toho, jak správně uvádí odvolací soud, žalovaný neučinil, nýbrž obmezil se pouze na tvrzení, že obchod byl učiněn za účelem spekulace, a o tom nabídl dukaz svědkem Jindřichem